

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 953 / Prot.

Tiranë, më 18 / 11 / 2015

Lënda : Dërgohet Vendimi nr. 160, datë 18/11/2015, i Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi.

Drejtuar : Znj. IRINA
Drejtoreshë
Drejtoria Arsimore Rajonale Gjirokastrë
L "11 Janari", Gjirokastrë

Znj. TËRSHAP
Observatori për të drejtat e fëmijëve
Blv "Bajram Curri", Pll. Agimi, Shk.5, Ap.81, Tiranë

Bashkëlidhur ju dërgojmë Vendimin nr. 160, datë 18.11.2015, të Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, mbi çështjen "ex-officio" mbi problematikën e vonesës në shpërndarjen e teksteve falas për fëmijët e komunitetit rom dhe egjiptian.

Duke ju falenderuar për bashkëpunimin,

Adresa: Rruga Sami Frasheri, Nr.10, Kati II, Tiranë
(Tek godina e Fondit Shqiptar të Zhvillimit)
Tel: +355 4 2431078
Fax: +355 4 2431077
e-mail: info@kmd.al
web: www.kmd.al

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

V E N D I M

Nr. 160, Datë 18. 11. 2015

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, mbështetur në nenin 32, pika 1, germa c), të ligjit nr.10 221, datë 04.02.2010 "Për mbrojtjen nga diskriminimi", si dhe bazuar në Urdhërin nr.146, datë 25.09.2015¹, filloi procedurën e shqyrtimit kryesisht të çështjes.

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

K O N S T A T O I :

I. Parashtrimi i fakteve.

Shoqata "Observatori për të Drejtat e Fëmijëve", informon Komisionerin, se nga verifikimet e bëra prej tyre në terren, janë evidentuar disa probleme dhe vonesa në procesin e shpërndarjes së teksteve falas për komunitetin rom dhe egjiptian. Në këto kushte, procesi i shpërndarjes së teksteve ka patur probleme në të gjitha shkollat e rrethit të Gjirokastrës, ku ndjekin procesin mësimor fëmijët e komunitetit rom dhe egjiptian, pasi deri në fillim të muajt Tetor 2015, ata nuk ishin të pajisur me tekste shkollore.

II. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e ankesës nga Komisioneri.

Në nenin 1 të ligjit nr. 10 221/2010, parashikohet objekti i këtij ligji, duke u sanksionuar se: "*Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë në lidhje me gjininë, racën, ngjyrën, etninë, gjuhën, identitetin gjinor, orientimin seksual, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, shtatzaninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen*

¹ Urdhër nr.146, datë 25.09.2015 "Për fillimin e procedurave për ndjekjen "ex-officio" të çështjes së shpërndarjes së librave falas për vitin shkollor 2015-2016, për fëmijët e komunitetit rom dhe egjiptian, në shkollat 9-vjeçare në rrethin e Gjirokastrës.

Adresa: Rruga Sami Frasheri, Nr.10, Kati II, Tiranë
Tel: +355 4 2431078
Fax: +355 4 2431077
e-mail: info@kmd.al
web: www.kmd.al

shëndetësore, predispozicione gjenetike, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”.

Diskriminimi për shkak të racës përbën shkak të mbrojtur nga ligji “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, neni 1 sipërcituar dhe neni 3/1, i cili parashikon se: *“...“Diskriminim” është çdo dallim, përjashtim, kufizim apo preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim apo pasojë pengesën apo bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, me aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe me ligjet në fuqi”.*

Në zbatim të parashikimeve ligjore, të përcaktuara në nenet 32 dhe 33, të ligjit nr. 10 221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka shqyrtuar çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

- Me shkresën nr.828/1 prot, datë 01.10.2015 u njoftua dhe ju kërkua informacion Drejtorisë Arsimore Rajonale, Gjirokastrë, duke e vënë në dijeni për fillimin e procedurave të shqyrtimit të çështjes, si dhe duke i kërkuar informacion mbi pretendimin e ngritur nga Shoqata “Observatori për të Drejtat e Fëmijëve”.

Nga Komisioneri u kërkua të sqaroheshin arsyet e mos sigurimit në kohë të teksteve falas, për fëmijët e komunitetit rom, egjiptian dhe atyre me probleme social-ekonomike, informacion mbi procedurën e ndjekur për shpërndarjen e teksteve falas, mbi numrin e fëmijëve të pa pajisur ende me tekste shkollore.

Me anë të shkresës me nr.3143 Prot., datë 05.10.2015, znj.Lindita Rova, Drejtore e Drejtorisë Arsimore Rajonale Gjiorakastër², bën me dije se:

“....1. Në lidhje me mos sigurimin në kohë të teksteve, këto vonesa kanë ardhur si pasojë e dërgimit me vonesë nga shtëpitë botuese si dhe për arsye të rregjistrimit me vonesë të këtyre nxënësve.

² Në vijim Drejtorisë Arsimore Rajonale Gjirokastrë, do t’i referohemi me shkurtesën DAR Gjirokastrë.

Adresa: Rruga Sami Frasheri, Nr.10, Kati II, Tiranë
 Tel: +355 4 2431078
 Fax: +355 4 2431077
 e-mail: info@kmd.al
 web: www.kmd.al

2. Fëmijët të cilët duhet të pajisen me tekste falas për rrethin tonë janë rreth 62 fëmijë të komunitetit rom dhe 126 fëmijë të komunitetit egjiptian.
3. Fëmijë të cilët nuk janë pajisur me tekste falas nuk ka, përveç rasteve kur kanë munguar një apo dy tekste për të gjithë klasën.
4. Procedura e ndjekur për shpërndarjen e teksteve falas është kryer në mbështetje të VKM-së nr.707, datë 26.08.2015, pika 6.10 dhe VKM-së nr.107, datë 10.02.2010 "Për botimin, shtypjen, shpërndarjen dhe shitjen e teksteve shkollore të sistemit të arsimit parauniversitar", pika 6.4. "

III. Vlerësimi i Komisionerit, i fakteve dhe provave të grumbulluara, gjatë procesit të shqyrtimit të çështjes.

Përsa më sipër, Komisioneri u informua nga DAR Gjirokastrë, se për 188 fëmijët e komunitetit rom dhe egjiptian, të cilët frekuentojnë arsimin 9-vjeçar, në rrethin e Gjirokastrës, ka përfunduar pajisja me tekste shkollore falas dhe se një vonesë e tillë ka ardhur si pasojë e dërgimit të tyre me vonesë nga shtëpitë botuese. Komisioneri i kërkoi Shoqatës "Observatori për të Drejtat e Fëmijëve" që nëpërmjet koordinatorëve të saj në rrethin e Gjirokastrës, të kontaktonte me komunitetin e prindërve rom dhe egjiptianë për të marrë informacion për pajisjen e fëmijëve me tekste falas.

Nga korrespondenca³ e mbajtur mes Komisionerit dhe përfaqësueses së kësaj shoqate, znj.Elma Tërshana, si dhe ekspertes së Observatorit në Gjirokastrë, rezulton që nga verifikimet e tyre në terren, si dhe nga takimet me kryetarin e komunitetit rom dhe prindër të komunitetit egjiptian, të gjithë fëmijët e komunitetit rom dhe egjiptian, tashmë janë të pajisur me tekste falas. Nga puna e tyre në terren konfirmohet se viti shkollor vijon normalisht.

Ekziston një legjislacion dhe akte nënligjore, politika dhe strategji, ku parashikohen detyrime për të gjithë institucionet e përfshira në procesin e arsimit.

³ Komisioneri ka mbajtur korrespondencë në vijimisi me përfaqësues të Shoqatës "Observatori për të Drejtat e Fëmijëve në adresat: c.kica@observator.org.al, director@observator.org.al, gjirokastra@observator.org.al.

Në bazë të ligjit nr. 69/2012, datë 21.06.2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë” kategorive të veçanta të nxënësve u sigurohet kujdes i posaçëm nga shteti.

VKM-ja nr.107, datë 10.02.2010 “Për botimin, shtypjen, shpërndarjen dhe shitjen e teksteve shkollore të sistemit të arsimit parauniversitar”, në pikën 6.4 të tij përcakton se: “...për tekstet shkollore të nxënësve të pakicave kombëtare, nga klasa I deri IX, çmimi i blerjes do të mbulohet në masën 100 për qind nga buxheti i Ministrisë së Arsimit dhe Sportit.

Po ashtu dhe VKM-ja nr.707, datë 26.08.2015⁴, në pikën 6.10 të tij përcakton se: “Për tekstet shkollore të fëmijëve egjiptianë nga klasa I deri IX, çmimi i blerjes së tyre të mbulohet 100 për qind nga buxheti i Ministrisë së Arsimit dhe Sportit. Drejtoritë përkatëse të shkollave, ku mësojnë nxënës egjiptianë duhet të dorëzonë në njësitë arsimore vendore, DAR/ZA përkatëse, brenda muajit mars të çdo viti, listën e nxënësve të kësaj kategorie. Mënyra e shpërndarjes së teksteve për këtë kategori nxënësish përcaktohet me udhëzim të ministrit të Arsimit dhe Sportit”.

Pra, sikundër rezulton, është mirëpërcatuar që kjo kategori nxënësish duhet pajisur me tekste shkollore falas.

Nxënësit që i përkasin komunitetit rom dhe egjiptian, kanë qenë dhe janë në fokus të vëmendjes së Komisionerit.

Në këtë kuadër, neni 18, i ligjit “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, “Detyrat e Këshillit të Ministrave dhe të Ministrit të Arsimit dhe Sportit”, në pikën 2, germa c) parashikon se:

“2. Këshilli i Ministrave dhe Ministri i Arsimit dhe Sportit, ndër të tjera, marrin secili masa për: ...c) arsimimin e të gjithë popullsisë, në mënyrë të veçantë, duke marrë masa në favor të grave dhe vajzave, pakicave, personave me aftësi të kufizuara, si dhe të personave që janë, ose kanë më shumë mundësi të jenë objekt i diskriminimit, për shkaqet e përmendura në nenin 1, të këtij ligji.”

Nisur nga dinamika e ngjarjeve, si dhe nga informacionet e marra nga DAR Gjirokastër, përfaqësues të Shoqatës “Observatori për të Drejtat e Fëmijëve”, dhe prindër të komuniteti rom

⁴ “Për disa ndryshime dhe shtesa në Vendimin nr.107, datë 10.02.2010, të Këshillit të Ministrave “Për botimin, shtypjen, shpërndarjen dhe shitjen e teksteve shkollore të sistemit të arsimit parauniversitar”, të ndryshuar.

Adresa: Rruga Sami Frasheri, Nr.10, Kati II, Tiranë
 Tel: +355 4 2431078
 Fax: +355 4 2431077
 e-mail: info@kmd.al
 web: www.kmd.al

e egjiptian, rezultoi që kjo situatë pas ndërhyrjes së Komisionerit është zgjidhur, pasi procesi mësimor vijon të zhvillohet normalisht dhe nxënësit janë pajisur me tekste shkollore falas. Situata e mos pajisjes në kohë me tekste shkollore për nxënësit e arsimit parauniversitar, në rrethin e Gjirokastrës, kryesisht për kategorinë e nxënësve rom dhe egjiptianë, ka ardhur si rezultat i dërgimit të tyre me vonesë nga shtëpitë botuese.

Neni 7, pika 1, e ligjit “Për mbrojtjen nga diskriminimi” parashikon se: “Çdo veprim ose mosveprim i autoriteteve publike ose i personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash, përbën diskriminim”..

Ligji “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, në nenin 3, pika 3, parashikon se: “ “ Diskriminimi i tërthortë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një dispozitë, kriter apo praktikë, e paanshme në dukje, do ta vinte një person ose grup personash në kushte jo të favorshme, në lidhje me shkaqet e parashtruara në nenin 1 të këtij ligji, në raport me një tjetër person ose grup personash, si dhe kur ajo masë, kriter a praktikë, nuk justifikohet objektivisht nga një synim i ligjshëm, ose kur mjetet e arritjes së këtij synimi, ose nuk janë të përshtatshme, ose nuk janë të domosdoshme dhe në përpjesëtim të drejtë me gjendjen që e ka shkaktuar atë.”.

Në këtë kuadër, Komisioneri, konstaton se kjo kategori përfituesish të teksteve shkollore falas, për shkak të vonesave të shkaktuara nga shtëpitë botuese përkatëse, janë vënë në pozita jo të favorshme krahasuar me kategorinë e nxënësve që i kanë blerë tesktet shkollore, duke iu mohuar atyre mundësinë për të filluar një vit shkollor normal, pa hasur në vonesa burokratike.

Duke marrë shkas nga zhvillimet e deritanishme lidhur me këtë proces, por dhe nga eksperiencia e vitit të kaluar, rekomandojmë ndjekjen dhe monitorimin me prioritet të gjithë procesit për pajisjen me tekste shkollore falas, për kategoritë e fëmijëve romë dhe egjiptianë, për të parandaluar në këtë mënyrë krijimin e situatave diskriminuese për këto kategori nxënësish, të

Adresa: Rruga Sami Frasheri, Nr.10, Kati II, Tiranë
 Tel: +355 4 2431078
 Fax: +355 4 2431077
 e-mail: info@kmd.al
 web: www.kmd.al

cilët do të gjendeshin në pamundësi për t'u pajisur me tekste shkollore, si dhe për të mundësuar një ecuri normale të procesit mësimor, pa vonesa të tilla.

PËR KËTO ARSYE :

Mbështetur në nenin 32, pika 1, germa a) dhe, nenin 33, pika 10 të Ligjit nr. 10 221/2010 "Për mbrojtjen nga diskriminimi", Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Konstatimin e diskriminimit të tërthortë, të kategorisë së nxënësve romë dhe egjiptianë, të cilët ndjekin arsimin parauniversitar dhe që përfitojnë të pajisen me tekste shkollore falas, për shkak të dërgimit me vonesë të tyre pranë shkollave të arsimit 9-vjeçar, të rrethit të Gjirokastrës.
2. Ndërprerjen e procedurës hetimore, për shkak se pas ndërhyrjes së Komisionerit, situata është zgjidhur në favor të kategorisë së nxënësve romë dhe egjiptianë.
3. DAR Gjirokastrë dhe Drejtoritë e shkollave të arsimit 9-vjeçar të rrethit të Gjirokastrës, në bashkëpunim me shtëpitë botuese përkatëse, të marrin masa që për vitin e ardhshëm akademik, pajisja me tekste falas për kategorinë e nxënësve romë dhe egjiptianë, të bëhet në kohë, duke shmangur çdo vonesë të mundshme që ndikon në fillimin dhe ecurinë normale të procesit mësimor.
4. Kundër këtij vendimi lejohet ankimi në gjykatë, brenda afateve ligjore.

Konc. F. Fioha
Prar. M. Bushati
Datë: 12.11.15

Irma BARAKU

KOMISIONERI

Adresa: Rruga Sami Frasheri, Nr.10, Kati II, Tiranë
Tel: +355 4 2431078
Fax: +355 4 2431077
e-mail: info@kmd.al
web: www.kmd.al